

มหา'ลัยกับการ
ปฏิรูปประเทศ

มหาวิทยาลัยกับการปฏิรูปประเทศไทย

ดุลยภาพ ดุลยพินิจ

มิ่งสรรพ ขาวสอาด

สถาบันศึกษานโยบายสาธารณะ

๒ ตีตเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาแห่งชาติ เขียนในเว็บของท่านว่ามหาวิทยาลัยของไทยเป็น "สิ่งชำรุดทางสังคม" ผลิตได้แต่ไอแพค แพคเตอร์ (ตัวชีวิตการตีพิมพ์ผลงานวิชาการในวารสารทั้งในและนอกประเทศ) และสิ่งที่มหาวิทยาลัยผลิตได้นั้นกินไม่ได้ ไซ้ไม่ได้ ไม่เป็นประโยชน์ และยังขายไม่ได้อีกด้วย!!

ในสรุปการประชุม ศาลาเสวนาครั้งที่ 7 ของมหาวิทยาลัยมหิดล เมื่อวันที่ 7 มิถุนายน 2553 ได้สรุปอย่างไม่ยอมเข้าข้างตัวเองว่า "ในปัจจุบันระบบอุดมศึกษา...หน้าก็น้อย ไม่เข้าใจสังคม มีผลงานหลากหลายแต่ไม่ได้นำไปใช้ประโยชน์ ไม่มีการรวมตัว ขาดการประสานความร่วมมือและแบ่งงานกัน ไม่ได้จับงานอย่างเป็นระบบ ไม่ได้เข้าไปขับเคลื่อนให้สังคมไทยเป็นสังคมเรียนรู้....."

ฟังดูแล้วก็คงรู้สึกใจหาย แต่ผู้เขียนอยากจะคิดว่าข้อความข้างบนนั้นน่าจะเป็นคำท้าทายมหาวิทยาลัยหรือสถาบันอุดมศึกษา ให้ก้าวออกมาเป็นผู้นำสังคม

ไม่ใช่แค่เชิงปัญญาเท่านั้น แต่ยังเป็นกำลังของสังคมในการปฏิรูปในด้านต่างๆ อีกด้วย

ที่ จริงแล้วในปัจจุบันมหาวิทยาลัยโดยเฉพาะในต่างจังหวัดได้มีความพยายามที่จะให้บริการชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) โดยการสนับสนุนของ สสส. เช่น ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นัยนา หนูนิล จากมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ (ผู้ซึ่งค้นพบข้อมูลอันน่าตกใจว่า เด็กมัธยมในจังหวัดนครศรีธรรมราชมีความเสี่ยงต่อการสูบบุหรี่ถึงร้อยละ 75 และมีพฤติกรรมความเสี่ยงทางเพศถึงร้อยละ 89)

อาจารย์ได้พยายามสนับสนุนให้อบต. จัดกิจกรรมให้สภาเยาวชนจนกระทั่งทุนชีวิตเด็ก (Developmental

Youth Assets) หรือความสามารถของเด็กที่ดำรงชีพในสังคมอย่างมีคุณค่าสูงขึ้น

ซึ่งทุนชีวิตเด็กเกิดจากศักยภาพของเด็กเองซึ่งได้รับการสนับสนุนโดยครอบครัว เพื่อน โรงเรียน และชุมชน ซึ่งทุนชีวิตนี้อาจารย่นัยนามิแบบสอบถามการทดสอบทั้งก่อนและหลังการทำกิจกรรม นับเป็นการประยุกต์วิจัยและกิจกรรม อีกทั้งยังก่อให้เกิดโมเดลต้นแบบให้อบต. นำไปเป็นตัวอย่างในการพัฒนาเยาวชนได้อีกด้วย

อีกตัวอย่างหนึ่งคือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จรรย์ร บุญญาภาพ จากมหาวิทยาลัยนครสวรรค์ที่ออกไปช่วยชาวบ้านที่สูญเสียสวนผลไม้ที่เกิดจากดินถล่ม ซึ่งทำให้ความสมบูรณ์ของดินเปลี่ยนแปลงไป อาจารย์ต้องออกไปพร้อมกับเจ้าหน้าที่ อบต. เพื่อตรวจแร่ธาตุในดินที่เปลี่ยนไปและไปทำวิจัยอย่างมีส่วนร่วมร่วมกับเกษตรกรเพื่ออนุรักษ์พื้นที่ลาดชันไม่ให้ถล่มลงมาอีก

นอกจากนี้ ยังมีตัวอย่างอื่นๆ ได้แก่ อาจารย์ทวนธง ครุฑจ้อน จากมหาวิทยาลัยทักษิณ ที่เข้าไปจัดระบบการลงทะเบียนผู้สูงอายุในเทศบาลตำบลกำแพง อำเภอลง ในจังหวัดสตูล และได้มีโอกาสช่วยเหลือชายชราคนหนึ่งให้รอดชีวิตได้

ที่มหาวิทยาลัยนครพนม อาจารย์วีระศักดิ์ จุลคล้าย ได้นำทีมเข้าไปช่วย อบต.หนองญาติ จัดทำพัฒนาแผน

ขอให้เราคิดว่า
การปฏิรูปประเทศไทย
ไม่ใช่งานของ
ใครคนใดคนหนึ่ง
ของพรรคใดพรรคหนึ่ง
แต่เป็นหน้าที่ของ
คนไทยเล็กๆ ทุกคน

ห้องที่ชวนหมู่บ้านที่เคยเป็นที่พักของลุงโฮ โดยจะให้หมู่บ้านนี้เป็นที่แะพักของนักท่องเที่ยวเวียดนาม เพื่อสร้างสัมมาชีพใหม่ให้ชาวหนองญาติ

หรือตัวอย่างของคุณหมอวิจารณ์ พาณิช ที่สนับสนุนให้อาจารย์นิมมหาวิทยาลัยเข้าไปทำหน้าที่ "คุณอำนวย" (Facilitator) ไปรับฟังสิ่งดีๆ ที่เป็นจุดเล็กๆ ที่มีค่าต่อชุมชนแล้วช่วยกันต่อยอด โดยอาศัยการฟังตัวเองเป็นหลัก แล้วขยายผลต่อไปเป็นวงกว้าง

มติชน

Matchon
Circulation: 830,000
Ad Rate: 1,100

Section: First Section/กระแสทรรศน์

วันที่: พุธ 4 สิงหาคม 2553

ปีที่: 33

ฉบับที่: 11834

หน้า: 6(ขวา)

Col.Inch: 80.75

Ad Value: 88,825

PRValue (x3): 266,475

ศิลปิน: ชาว-ดำ

คอลัมน์: ดุลยภาพ ดุลยพินิจ: มหาวิทยาลัยกับการปฏิรูปประเทศไทย

ดูอย่างที่ยกขึ้นมาเป็นความพยายามที่คิดเป็นส่วนเสี้ยวเดียวของกลุ่มอาจารย์ที่แยกย้ายกระจายอยู่ทั่วประเทศที่กำลังพยายามพัฒนาสังคมไทยในระดับรากหญ้า

แต่ถ้าจะให้พลังเหล่านี้แพร่ขยายมากขึ้นก็ต้องอาศัยระบบแรงจูงใจใหม่ คือแทนที่จะใช้ อิมแพค แฟคเตอร์ที่ยอมรับแต่งงานตีพิมพ์ในวารสาร ก็ต้องสร้างระบบคุณานที่ยอมรับโซเชียลอิมแพค (Social impact) ด้วย

แผนงานสร้างเสริมการเรียนรู้กับสถาบันอุดมศึกษาไทย เพื่อการพัฒนาโยบายสาธารณะที่ดี (นสธ.) จึงขอเชิญชวนสถาบันอุดมศึกษาทั้งใน กทม. และในต่างจังหวัดให้เข้าร่วมโครงการ มหาวิทยาลัยกับการปฏิรูปประเทศไทย (ดูรายละเอียด www.tuhpp.org) โดยการระดมความเห็นและจัดการความรู้ภายในมหาวิทยาลัยบนพื้นฐานงานวิจัยที่มีและผสมผสานความรู้เชิงวิชาการกับความต้องการของท้องถิ่น รวมทั้งประสบการณ์ของภาคีนอกมหาวิทยาลัย เช่น องค์กรเอกชนอิสระ และหน่วยราชการต่างๆ นอกมหาวิทยาลัย ข้อสำคัญก็คือ การปฏิรูปต้องเป็นผลงานร่วมกัน อย่าไปคิดว่าคนนอกมหาวิทยาลัยจะไม่มีศักยภาพมาร่วมปฏิรูป

อย่ามัวแต่หวาดระแวงหรือโจมตีความคิดที่จะปฏิรูปประเทศไทยว่าเป็นของพรรคใดสีใด

อย่ามัวคิดว่า การปฏิรูปเป็นปาหี่รัฐบาล

ขอให้เราคิดว่า การปฏิรูปประเทศไทยไม่ใช่งานของใครคนใดคนหนึ่งของพรรคใดพรรคหนึ่งแต่เป็นหน้าที่ของคนไทยเล็กๆ ทุกคนที่ต้องทำอย่างต่อเนื่อง การปฏิรูปประเทศไทยไม่ใช่งานเพื่อนายกฯคนไหน แต่เพื่อคนไทยด้วยกัน

ผู้เขียนคิดว่า ประเทศไทยจะก้าวหน้าได้มิใช่อาศัยความเป็นอัจฉริยะของปัจเจกบุคคล ซึ่งมนุษย์อัจฉริยะปกติก็มักจะไม่อยู่เมืองไทย แต่ไปหากินได้รายได้ดีกว่าที่ต่างประเทศอยู่แล้ว แต่ประเทศไทยจะก้าวหน้าได้ถ้าคนไทยธรรมดาๆ อย่างเราทุกคนพยายามสร้างความเปลี่ยนแปลงแม้จะเล็กลงๆ (Incremental change) ให้ประเทศดีขึ้น

อยากให้อาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งเป็นมดงานที่ร่วมกันขนเอาเสบียงทางปัญญา มาร่วมกันผลักดันและปฏิรูปสังคมไทยให้รอดพ้นจากหลุมดำของความขัดแย้งไปสู่อนาคตที่ดีกว่า...